

КОЛЕКТИВНА НАХОДКА ОТ ЗЛАТНИ ЗАПАДНОЕВРОПЕЙСКИ И ОСМАНСКИ МОНЕТИ ОТ ВЕЛИКО ТЪРНОВО (XVIII-XIX В.)

Илиян ПЕТРАКИЕВ

По време на работата по предходни публикации, свързани с европейски монети и импортни накити от Великотърновско, попаднах на интересни и все още непубликувани колективни монетни находки¹. Една от тях е заведена в инвентарната книга на Регионален исторически музей през вече далечната 1967 г. под номера от М/2353 до М/2357. Предадена е на музея от МВР – Велико Търново. Съдържа 237 златни западноевропейски и османски монети². Те са открити при направата на улица в кв. „Трудов фронт“ във Велико Търново³. Пръв за нея съобщава Т. Герасимов през 1968 г. Според краткото известие колективната находка е открита от трудоваци под керемидата при изкопните дейности за направата на канал. Съдържа златни австрийски, венециански, холандски и османски монети от XVIII-XIX в. (Герасимов 1968, 231).

В една обобщаваща статия за венецианските монети, откривани в българските земи, С. Ракова, цитирайки Герасимов, споменава въпросната колективна находка, като съдържаща неизвестен брой монети на републиката от XIX в. Авторката изказва хипотеза за трезориране на съкровището в периода (1810-1820 г.) (Ракова 1984, 6, табл. II.).

¹ Авторът на настоящата публикация е археолог. Целта на разработката е по-скоро първоначално публикуване на монетите и вкарването им в научно обръщение, след отлежаването им повече от половин век в музейен фонд. Определянето на всички монети е извършено само на база снимков материал, като за целта са използвани каталозите в цитираната литература.

² Западноевропейските монети са използвани при по-ранна публикация, посветена на този тип монети в Търновската каза. За повече информация виж: И. Петракиев. Търговски връзки на Търновската каза с европейските страни през XV-XVIII в. (по нумизматични данни). – Известия на Националния исторически музей, XXXII, 2021, 341-371. (под печат)

³ Сега квартал Света гора.

В статия, посветена на вторичната функция на монетите, Х. Харитонов също споменава тази колективна находка, в контекста на използването на голяма част от монетите като накит. В разработката си дава по-конкретни данни за състава на депозита, като определя частично монетите по следния начин: Венеция (П. Раниери –

1 бр., А. Мочениго – 1 бр., Л. Манин – 4 бр.), Холандия – 1 бр., Белгийска конфедерация (Утрехт) – 2 бр., М. Терезия – 1 бр., Османска империя (Мустафа III) – 1 бр., Абдул Хамид I – 9 бр., Селим III – 1 бр., Махмуд II – 112 бр. и неопределени от XVIII в. – 2 бр.), (Харитонов 1992, 173).

В по-късно монографично издание същият автор дава малко по-различен състав на монетите, като прецизира датировката на някои от тях (Австрия и Белгийска конфедерация), определя венецианските монети „колебливо“ на 10 бр, а османските на общо 214, разпределени между същите владетели. Споменава и че 136 от откритите 237 златни монети са продупчени и употребени вторично в накит (Харитонов 1998, 256)⁴.

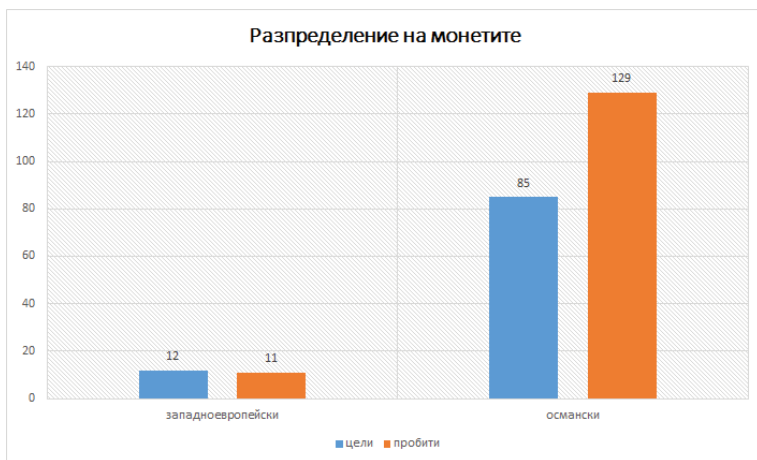
Тази информация е използвана и в описа на колективните монетни находки от Н. Теодосиев, където на база възможно най-късните емисии на Махмуд II (1808-1835) или Франц I (1819), авторът предлага дата на трезориране около 1835 г. и го свързва със събитията около т. нар. „Велчова завера“ в Търново през тази година (Теодосиев 2017, 107).

Целта на настоящото изследване е възможно най-пълно да се публикува въпросната колективна находка и информацията да бъде използвана при бъдещи анализи и обобщаващи изследвания.

Откритото през 1967 г. съкровище в кв. „Трудов фронт“, Велико Търново, съдържа 237 златни монети (323,21 гр.), които най-общо могат да бъдат разделени на два вида: западноевропейски – 23 бр. и османски – 214 бр., (**диаграма 1**). Първият вид е представен от монети на Белгийската конфедерация, Венецианската република и Австрия. Най-многобройни са дукатите на Белгийската конфедерация, сред които 5 сечени в Холандия (1757, 1776, 1800 и 1801 г.) и 6 в Утрехт (1786, 1800, 1801 и 1805 г.). Венецианските цехини са 10 бр., разпределени по следния начин: Алвизе Мочениго IV (1763-1778) – 2 бр., Паоло Рениери (1779-1789) – 1 бр. и Лудовико Манин (1789-1797) – 7 бр., а австрийските монети са две – дукат на Мария Терезия от 1765 г. и на Франц II от 1819 г.

Най-ранната монета сред тях, а и за целия депозит, е холандски гулден от 1757 г., който указва съответно и времето, след което е

⁴ В това издание Х. Харитонов погрешно посочва инвентарните номера на колективната находка по следния начин (2355-2375).

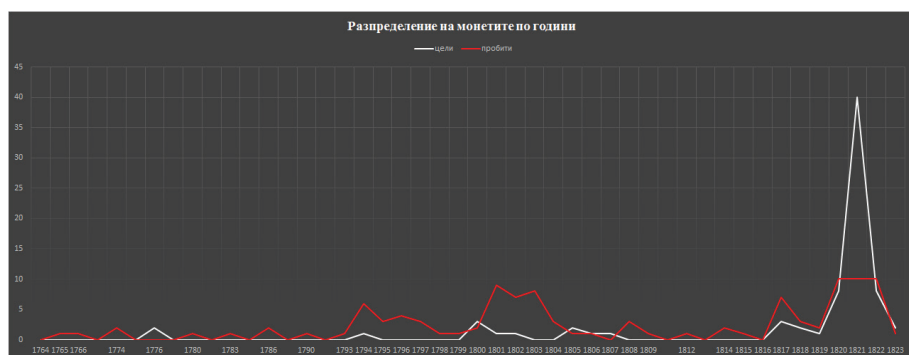

Диаграма 1.

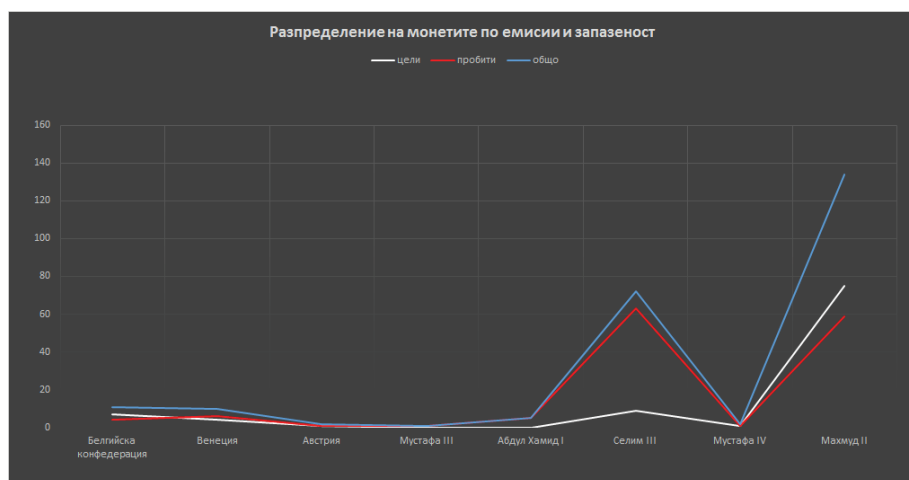
започнало натрупването на съкровището. Най-късната европейска монета е дукатът на Франц II. От всичките 23 монети 11 са вторично пробити, като 1 венециански цехин е с два отвора, вероятно за пришиване към дреха или за друг вид украса⁵.

Османските монети са значително по-зле запазени, като голяма част от тях са изтъркани, орязани и продупчени. Най-ранна сред тях е една пробита за накит монета с номинал *1/2 зери махбуб* на Мустафа III (1757-1774), отсечена през 1766 г. От следващия султан Абдул Хамид I (1774-1789) са депозираны 5 монети, също пробити и вторично използвани в накит. От Селим III (1789-1807) под един номер (2358) са инвентирани 66 монети с номинал *1/4 зери махбуб*. Освен тях в съкровището има още 6 с по-голям номинал. От всичките 72 монети, 63 са пробити за вторичното им използване като част от накит. Някои от тях имат по няколко отвора за пришиването им към дреха, колан или за друг тип украса. От Мустафа IV (1807-1808) има само 2 монети с номинал алтън, като едната също е пробита. Най-късните и най-многобройните османски монети от тази находка са на Махмуд II (1808-1839). Под един номер (2359) са заведени 68 монети от малък номинал. Сред тях 28 броя са различни типове с номинал *1/4 зери махбуб*, отсечени в монетарницата в Мисир (Египет). От номинал *1/4 суре алтън* – 4 бр., *1/4 алтън* – 33 бр. и 3 бр. с номинал *1/4 нов адли алтън*. Също така под общ номер (2356) са заведени още 50 монети с номинал джедид руми алтън.

⁵ За повече информация виж: И. Петракиев. Импортни накити и златни западноевропейски монети от Търновско (XVII-XVIII в.). – В: Годишник на Историческия факултет на Великотърновския университет „Св. св. Кирил и Методий“. Юбилеен сборник в чест на 60-годишнината на професор д-р Андрей Андреев. Велико Търново, (под печат).

Диаграма 2.

Диаграма 3.

Общо от времето на султан Махмуд II в това съкровище са регистрирани 134 монети, от които 59 пробити. Сред тях всъщност са и най-късните монети от тази колективна находка, отсечени през 1823 г. Те се явяват съответно и *terminus post quem* за трезорирането ѝ. Това са 2 цели и 1 пробита монети с номинал $\frac{1}{4}$ нов адли алтън, от 17-та година на управление на султана.

По-голямата част от монетите в колективната находка са пробити и вторично употребени в накити. Някои от тях са с по два, три и повече отвори за пришиване. При статистическия анализ на монетите по емисии добре се откроява по-големият брой монети в депозита от времето на Селим III до Махмуд II. Незначителното количество от султан Мустафа IV е лесно обяснимо с краткото време на управление и същевременно малкото количество влезли в обръщение монети (диаграма 2). Сечените по времето на Махмуд II,

освен, че са най-многобройни, са и единствените, при които целите монети преобладават над пробитите и вторично използвани.

Прави впечатление, че паричните средства от съкровището са събирани в периода (1757-1823), като при хронологическия анализ се установява, че това е станало почти без прекъсване и в него се откриват монети, отсичани през целия този период (**диаграма 3**). По-активното натрупване явно започва в края на XVIII в. и началото на XIX в, като пикът е през 20-те години на столетието, когато вероятно е края на натрупването на съкровището и неговото укриване. Именно от това време е най-голямото количество цели монети, явно все още участващи в паричното обръщение. Без да се отхвърля вече лансираната от по-ранните проучватели, исторически обвързана, хипотеза за укриването на тази находка през 1835 г. по време на Велчовата завера, периодичното и непрекъснато натрупване на депозита по-скоро предполага неговото трезориране да е станало скоро след 1823 г.

КАТАЛОГ

МУСТАФА III (1757-1774)

1. **Л.** Тугра на султана, монетарница: Исламбол, година по Хиджра: 1171
Оп. Четириредов надпис, година по Хиджра: 80
½ зери махбуб, злато, 1766 г., 17,2 мм, 1,00 г, пробита, инв. № 2374, (**LXXII. 1**)

АБДУЛ ХАМИД I (1774-1789)

2. **Л.** Текст, монетарница: Мисир (Кайро), година по Хиджра: 1187
Оп. Четириредов текст, година на управление (2)
½ зери махбуб, злато, 1774 г., 18,5 мм, 1,21 г, пробита на 4 места, инв. № 2372/1, (**LXXII. 2**)
3. **Л.** Тугра на султана, монетарница: Исламбол, година по Хиджра: 1187
Оп. Четириредов текст, година на управление (9)
½ зери махбуб, злато, 1780, 18 мм, 1,26 г, пробита, инв. № 2372/2, (**LXXII. 3**)
4. **Л.** Тугра на султана, монетарница: Исламбол, година по Хиджра: 1187
Оп. Текст, година на управление (12)
½ зери махбуб, злато, 1783 г., 21,7 мм, 1,29 г, пробита, инв. № 2354/1, (**LXXII. 4**)
5. **Л.** Тугра на султана, монетарница: Исламбол, година по Хиджра: 1187
Оп. Текст, година на управление (15)
зери махбуб, злато, 1786 г., 22,7 мм, 2,45 г, пробита, инв. № 2354/5, (**LXXII. 5**)
6. **Л.** Надпис, монетарница: Мисир (Египет), година по Хиджра: 1187
Оп. Четириредов текст, година на управление (2)
египетски зери махбуб, злато, 1774 г., 23,4 мм, 2,35 г, пробита, инв. № 2354/6, (**LXXII. 6**)

СЕЛИМ III (1789-1807)

7. **Л.** Тугра на султана с цвете отдясно, орнамент отляво.
Оп. Година на управление, монетарница: Исламбол, година по Хиджра: 1203
¼ зери махбуб, злато, 14,2 мм, 0,57 г.; 66 бр., инв. № 2358, (**LXXII. 7**)

- Година на управление (7), 1794 г., общо 7 бр., пробити – инв. № 2358/6,12,45,62,64,65, цяла – 2358/59
 Година на управление (8), 1795 г., общо 4 бр., пробити – инв. № 2358/20,23,27,55
 Година на управление (9), 1796 г., общо 4 бр., пробити – инв. № 2358/18,22,28,37
 Година на управление (10), 1797 г., общо 3 бр., пробити – инв. № 2358/12,46,60
 Година на управление (11), 1798 г., общо 1 бр., пробита – инв. № 2358/24
 Година на управление (12), 1799 г., общо 1 бр., пробита – инв. № 2358/40
 Година на управление (13), 1800 г., общо 2 бр., пробита на две места – инв. № 2358/11, цяла – 2358/5
 Година на управление (14), 1801 г., общо 7 бр., пробити – инв. № 2358/8,21,36,42,49, (на две места) – инв. № 2358/53, цяла – 2358/15
 Година на управление (15), 1802 г., общо 7 бр., пробити – инв. № 2358/1,2,10,50,52,66, цяла – 2358/43
 Година на управление (16), 1803 г., общо 6 бр., пробити – инв. № 2358/9,25,26,29,39, (на две места) – 2358/19
 Година на управление (17), 1804 г., общо 3 бр., пробити – инв. № 2358/33,41 (отчупена) – 2358/34
 Неустановена година, общо 11 бр., пробити – инв. № 2358/4,14,16,17,32,35,4 4,51,54,63 (на две места) – 2358/31
8. **Оп.** Година на управление, монетарница: Мисир (Кайро), година по Хиджра: 1203, (**LXXII. 8**)
 Година на управление (7), 1794 г., общо 2 бр., пробита – инв. № 2358/61, цяла – 2358/59
 Година на управление (14), 1801 г., общо 1 бр., пробита – инв. № 2358/38
 Година на управление (16), 1803 г., общо 2 бр., пробити – инв. № 2358/30,47
 Неустановена година, общо 6 бр., пробити – инв. № 2358/3,7,13,57 (спукана) – 2358/3, цяла – инв. № 2358/48
9. **Л.** Тугра на султана, монетарница: Исламбол, година по Хиджра: 1203
Оп. Четириредов текст, година на управление (6)
 ½ зери махбуб, злато, 1793 г., 18 мм, 1,14 г, пробита, инв. № 2375/2, (**LXXII. 9**)
10. **Л.** Тугра на султана, монетарница: Исламбол, година по Хиджра: 1203
Оп. Четириредов текст, година на управление (15)
 ½ зери махбуб, злато, 1802 г., 18,7 мм, 1,15 г, пробита, инв. № 2375/1
11. **Л.** Осмоъгълник образуван от два пресичащи се квадрата с изписани вътре монетарница: Алжир и година по Хиджра: 1221
Оп. Триредов надпис
 ½ султанъ, злато, 1806 г., 17 мм, 1,5 г, пробита на 3 места, инв. № 2373, (**LXXII. 11**)
12. **Л.** Тугра на султана, монетарница: Мисир (Египет), година по Хиджра: 1203
Оп. Четириредов текст, година на управление (2)
 египетски зери махбуб, злато, 1790 г., 22,5 мм, 2,5 г, пробита, инв. № 2354/4, (**LXXII. 12**)
13. **Л.** Тугра на султана, монетарница: Исламбол, година по Хиджра: 1203
Оп. Текст, година на управление (8)
 зери махбуб, злато, 1795 г., 22 мм, 2,6 г, пробита, инв. № 2354/3, (**LXXII. 13**)
14. **Л.** Тугра на султана.
Оп. Година на управление (19), монетарница: Исламбол, година по Хиджра:

1203

алтѣн, злато, 1806 г., 19 мм, 3,17 г, инв. № 2369, (**LXXII. 14**)**МУСТАФА IV (1807-1808)****15. А.** Тугра на султана.**Оп.** Година на управление (1), монетарница: Константирие, година по Хиджра: 1222алтѣн, злато, 1807 г., 19,5 мм, 3,20 г, инв. № 2370, (**LXXII. 15**)**16. А.** Тугра на султана.**Оп.** Година на управление (2), монетарница: Исламболалтѣн, злато, 1808 г., 19,4 мм, 3,41 г, пробита, инв. № 2371, (**LXXII. 16**)**МАХМУД II (1808-1839)****17. А.** Тугра на султана с цвете отдясно**Оп.** Година на управление, монетарница: Мисир (Кайро), година по Хиджра 1223:

¼ зери махбуб (първи тип), злато

Година на управление (1), 1808 г. инв. № 2359 (1 бр. пробита), (**LXXII. 17**)Година на управление (5), 1812 г., 14,8 мм, 0,56 г, пробита, инв. № 2357/2, (**LXXII. 18**)

Неустановена година, инв. № 2359 – 2 бр. пробити, 1 бр. цяла

¼ зери махбуб (втори тип), злато

Година на управление (7), 1814 г., инв. № 2359 – 1 бр. пробита (**LXXIII. 19**)

Година на управление (8), 1815 г., инв. № 2359 – 1 бр. пробита

Година на управление (10), 1817 г., инв. № 2359 – 2 бр. пробити, 1 бр. цяла

Година на управление (11), 1818 г., инв. № 2359 – 1 бр. пробита, 1 бр. цяла

Година на управление (13), 1820 г., 14 мм, 0,59 г, пробита, инв. № 2357/1, (**LXXIII. 20**)

инв. № 2359 – 2 бр. пробити; 1 бр. цяла

Година на управление (15), 1822 г., инв. № 2359 – 1 бр. пробита

¼ зери махбуб (рубие), злато, инв. 2359, (**LXXIII. 21**) – 10 бр. пробити; 2 бр. цели

¼ зери махбуб (неустановен тип), злато, инв. № 2359 – 1 бр. пробита

18. А. Тугра на султана между цвета**Оп.** Година на управление, монетарница, година по Хиджра 1223:

¼ суре алтѣн, злато

Година на управление (15), 1822 г., инв. № 2359, (**LXXIII. 22**) – 2 бр. пробити, 1 бр. цялаГодина на управление (16), 1822 г., инв. № 2359, (**LXXIII. 23**) – 1 бр. цяла**19. А.** Тугра на султана между три звезди и цвете отдясно**Оп.** Година на управление, монетарница Константирие, година по Хиджра 1223:

¼ алтѣн, злато

Година на управление (7), 1814 г., инв. 2359, (**LXXIII. 24**) – 1 бр. пробита

Година на управление (13), 1820 г., инв. 2359 – 1 бр. пробита, 4 бр. цели

Година на управление (14), 1821 г., инв. 2359, (**LXXIII. 25**) – 3 бр. пробити, 17 бр. цели

Година на управление (15), 1822 г., инв. 2359 – 1 бр. пробита, 1 бр. цяла

Неустановена година, инв. 2359 – 2 бр. пробити, 3 бр. цели

20. А. Тугра на султана между кръгов надпис по периферията**Оп.** Година на управление, монетарница Константирие, Година по Хиджра 1223, заобиколени от кръгов надпис:

$\frac{1}{4}$ нов адли алтѣн, злато

Година на управление (17), 1823 г., инв. № 2359, (LXXIII. 26) – 1 бр. пробита, 2 бр. цели

21. **Л.** Тугра на султана с цвете отляво, монетарница: Мисир (Кайро), Година по Хиджра: 1223

Оп. Четириредов надпис, Година на управление (1)

$\frac{1}{2}$ египетски зери махбуб, злато, 1808 г., 22,5 мм, 1,26 г, пробита, инв. № 2354/2, (LXXIII. 27)

22. **Л.** Тугра на султана с цвете отдясно в кръг с венец от цвета

Оп. Година на управление (2), монетарница: Константиние, Година по Хиджра: 1223 в кръг с венец от цвета

$\frac{1}{2}$ руми алтѣн, злато, 1809 г., 19,2 мм, 1,16 г, пробита – инв. № 2355/7, (LXXIII. 28)

23. **Л.** Тугра на султана с цвете отдясно в кръг от венец с цвета

Оп. Година на управление (10), монетарница: Константиние, Година по Хиджра: 1223 в кръг с венец от цвета

$\frac{1}{2}$ руми алтѣн, злато, 1817 г., 19,2 мм, 1,14-1,17 г, пробити – инв. № 2355/1,2,8,11, (LXXIII. 29-32), цяла – 2355/9, (LXXIII. 33)

24. **Л.** Тугра на султана с цвете отдясно в кръг с венец от цвета

Оп. Година на управление (11), монетарница: Константиние, Година по Хиджра: 1223 в кръг с венец от цвета

$\frac{1}{2}$ руми алтѣн, злато, 1818 г., 19,2 мм, 1,18-1,2 г, пробити – инв. № 2355/3,4, (LXXIV. 34-35)

25. **Л.** Тугра на султана с цвете отдясно в кръг с венец от цвета

Оп. Година на управление (13), монетарница: Константиние, Година по Хиджра: 1223 в кръг с венец от цвета

$\frac{1}{2}$ руми алтѣн, злато, 1820 г., 22,8 мм, 1,17-1,19 г, пробити – инв. № 2355/5,10, (LXXIV. 36-37), цяла – 2355/6, (LXXIV. 38)

26. **Л.** Тугра на султана между цвета

Оп. Година на управление (15), монетарница: Константиние, Година по Хиджра: 1223

суре алтѣн (нов адли алтѣн), злато, 1822 г., пробита, 20,5 мм, 1,59 г, инв. № 2353/2, (LXXIV. 39)

27. **Л.** Тугра на султана между цвета

Оп. Година на управление (16), монетарница: Константиние, Година по Хиджра: 1223

суре алтѣн, злато, 1822 г., 19 мм, 1,54 г, пробита, инв. № 2353/1, (LXXIV. 40)

28. **Л.** Тугра на султана с цвете отдясно и надпис околорѣст

Оп. Година на управление, монетарница: Константиние, Година по Хиджра: 1223 в кръг с надпис

джедид руми алтѣн, злато, 19,2 мм, 2,39 г, 50 бр., инв. № 2356

Година на управление (10), 1817 г., общо 2 бр., инв. № 2356/11, пробита – инв. № 2356/42, (LXXIV. 41)

Година на управление (11), 1818 г., общо 1 бр., инв. № 2356/30, (LXXIV. 42)

Година на управление (12), 1819 г., общо 2 бр., 2356/36, пробита – инв. № 2356/37, (LXXIV. 43)

Година на управление (13), 1820 г., общо 6 бр., 2356/20,26,28,40, пробити – инв. № 2356/35, 44, (LXXIV. 44)

Година на управление (14), 1821 г., общо 30 бр., 2356/3,5,6,9,10,12-19,21-25,27-

29,31,45,47, пробити – инв. № 2356/1,4,32-34,48,50, (LXXIV. 45)

Година на управление (15), 1822 г., общо 9 бр., 2356/7,8,38,39,41, пробити – инв. № 2356/2,42,43,46, (LXXIV. 46)

БЕЛГИЙСКА КОНФЕДЕРАЦИЯ ХОЛАНДИЯ

1. Л. CONCORDIA-RES PAR-CRES-HOL

Рицар, държащ с дясната ръка изправен върху дясното рамо меч, в лявата сноп със седем стрели.

Оп. MO:ORD:/PROVIN./FOEDER BELG-AD/LEG-IMP

Петредов надпис в квадрат с декорирани страни.

дукат, злато, 1757 г., 22 мм, 3,44 г, инв. № 2360, (LXXIV. 47)

дукат, злато, 1776 г., 21,3 мм, 3,42 г, инв. № 2361/1, (LXXV. 48)

дукат, злато, 1776 г., 22 мм, 3,44 г, инв. № 2361/2, (LXXV. 49)

дукат, злато, 1800 г., 21,2 мм, 3,49 г, инв. № 2363/1, (LXXV. 50)

дукат, злато, 1801 г., 22 мм, 3,38 г, пробит, инв. № 2364/1, (LXXV. 51)

УТРЕХТ

2. Л. CONCORDIA-RES PAR-CRES-TRA

Рицар, държащ с дясната ръка изправен върху дясното рамо меч, в лявата сноп със седем стрели.

Оп. MO:ORD:/PROVIN./FOEDER BELG-AD/LEG-IMP

Петредов надпис в квадрат с декорирани страни.

дукат, злато, 1786 г., 22,3 мм, 3,46 г, пробит, инв. № 2362, (LXXV. 52)

дукат, злато, 1800 г., 20,7 мм, 3,54 г, инв. № 2363/2, (LXXV. 53)

дукат, злато, 1801 г., 22 мм, 3,36 г, пробит, инв. № 2364/2, (LXXV. 54)

дукат, злато, 1805 г., 21,4 мм, 3,46 г, инв. № 2365/1, (LXXV. 55)

дукат, злато, 1805 г., 20,7 мм, 3,49 г, инв. № 2365/2, (LXXV. 56)

дукат, злато, 1805 г., 21 мм, 3,41 г, пробит, инв. № 2365/3, (LXXV. 57)

ВЕНЕЦИАНСКА РЕПУБЛИКА

Алвизе Мочениго IV (1763-1778)

1. Л. ALOY-MOCEN – S-M-VENET

Свети Марко прав отляво благославя с дясната ръка. Дожът отдясно коленичил пред него, държи жезъл с кръст. Пред лицето му надпис DVX.

Оп. SITTXPE-DAT-Q-TV – REGIS-ISTE-DVCA

Исус Христос с нимб насреща в мандорла от 16 звезди. С дясната ръка благославя, с лявата държи евангелие.

цехин, злато, 21,8 мм, 3,41 г, пробит с два отвора, инв. № 2366/2, (LXXV. 58)

цехин, злато, 20,5 мм, 3,47 г, пробит, инв. № 2366/3, (LXXV. 59)

Паоло Рениери (1779-1789)

2. Л. PAVL-RAINER – S-M-VENET

Оп. SITTXPE-DAT-Q-TV – REGIS-ISTE-DVCA

цехин, злато, 20,7 мм, 3,43 г, инв. № 2366/1, (LXXV. 60)

Лудовико Манин (1789-1797)

3. Л. LVDOV-MANIN – S-M-VENET

Оп. SITTXPE-DAT-Q-TV – REGIS-ISTE-DVCA

цехин, злато, 21 мм, 3,39 г, пробит, инв. № 2366/4, (LXXV. 61)

цехин, злато, 21,4 мм, 3,40 г, пробит, инв. № 2366/5, (LXXVI. 62)

цехин, злато, 21,7 мм, 3,47 г, пробит, инв. № 2366/6, (LXXVI. 63)

цехин, злато, 21 мм, 3,17 г, пробит, инв. № 2366/7, (LXXVI. 64)

цехин, злато, 20,8 мм, 3,41 г, инв. № 2366/8, (LXXVI. 65)

цехин, злато, 20,7 мм, 3,46 г, инв. № 2366/9, (LXXVI. 66)

цехин, злато, 20,7 мм, 3,49 г, инв. № 2366/10, (LXXVI. 67)

АВСТРИЯ

Мария Терезия (1740-1780)

1. Л. M·THER·G·H·B·R·A·A·D·B·C·T

Кралицата права в орнаментирана рокля с кълбо в лявата ръка и скиптър в дясната, в лявото поле – К, в дясното – В.

Оп. PATRONA·REGNI·HUNGARIÆ ·1765.

Богородица обгърната от лъчисто сияние с корона и нимб, седнала с младенеца на лявата ръка, в която държи кълбо, а в дясната скиптър. Под нея гербът на Унгария.

дукат, злато, 1765 г., 21,6 мм, 3,07 г, пробит, инв. № 2367, (LXXVI. 68)

Франц II (1792-1835)

2. Л. FRANCISCVS I·D·G·AVSTRIAE IMPERATOR

Бюст на императора надясно с лавров венец и буквата Е отдолу.

Оп. HVN·BOH·LOM·ET·GAL·LOD·IL·REX·A·A·1819 ·

Герб на Хабсбургската империя.

дукат, злато, 1819 г., 20,6 мм, 3,44 г, инв. № 2368, (LXXVI. 69)

ЦИТИРАНА ЛИТЕРАТУРА:

Герасимов 1968: Т. Герасимов. Съкровища с монети, намерени в България през 1967 г. – Известия на Археологическия институт, XXXI, 1967, 231-237.

Ракова 1984: С. Ракова. Находки на средновековни венециански монети от България. – Нумизматика, 1984, 3, 31-39.

Харитонов 1992: Х. Харитонов. Класификация на находките от монети, използвани с вторична функция през XV-XVIII век на територията на днешна Северна България – Известия на Регионален исторически музей Велико Търново, VII, 1992, 171-192.

Харитонов 1998: Х. Харитонов. Енциклопедия нумизматика. Монетите на Европа в България (XV-XVIII век). Велико Търново, 1998.

Теодосиев 2017: Н. Теодосиев. Опис на колективните монетни находки от България. Т. II. От 498 г. сл. Хр. до XX в. София, 2017.

Cuhaj, Michael 2012: G. Cuhaj, Th. Michael. Standard Catalog of World Coins. (1801-1900), 7th Edition.

Michael 2016: Th. Michael. Standard Catalog of World Coins. (1701-1800), 7th Edition.

Sreckovic 2002: S. Sreckovic. Ottoman Mints and Coins. Belgrade, 2002.

Sultan 1971: J. Sultan. The ever Victorious. A beginner's guide to Ottoman empire numismatics. California, 1971.

ТЕКСТ КЪМ ИЛЮСТРАЦИИТЕ:

Табло LXXII. 1. Мустафа III (1757-1774).

Табло LXXII. 2-6. Абдул Хамид I (1774-1789).

Табло LXXII. 7-14. Селим III (1789-1807).

Табло LXXII. 15-16. Мустафа IV (1807-1808).

Табло LXXII. 17-18. Махмуд II (1808-1839).

Табло LXXIII. 19-33. Махмуд II (1808-1839).

Табло LXXIV. 34-46. Махмуд II (1808-1839).

Табло LXXIV. 47. Белгийска конфедерация, Холандия.

Табло LXXV. 48-51. Белгийска конфедерация, Холандия.

Табло LXXV. 52-57. Белгийска конфедерация, Утрехт.

Табло LXXV. 58-59. Венецианска република, Алвизе Мочениго IV (1763-1778).

Табло LXXV. 60. Венецианска република, Паоло Рениери (1779-1789).

Табло LXXV. 61. Венецианска република, Лудовико Манин (1789-1797).

Табло LXXVI. 62-67. Венецианска република, Лудовико Манин (1789-1797).

Табло LXXVI. 68. Австрия, Мария Терезия (1740-1780).

Табло LXXVI. 69. Австрия, Франц II (1792-1835).

HOARD OF GOLDEN WESTERN EUROPEAN AND OTTOMAN COINS FROM VELIKO TARNOVO (18TH – 19TH CENTURIES)

Iliyan PETRAKIEV

(Summary)

In 1967 a hoard of 237 golden Western European and Ottoman coins (323.21 gr.) was discovered in Veliko Tarnovo. They can be divided into two groups: Western European – 23 pieces and Ottoman – 214 pieces (Diagram 1).

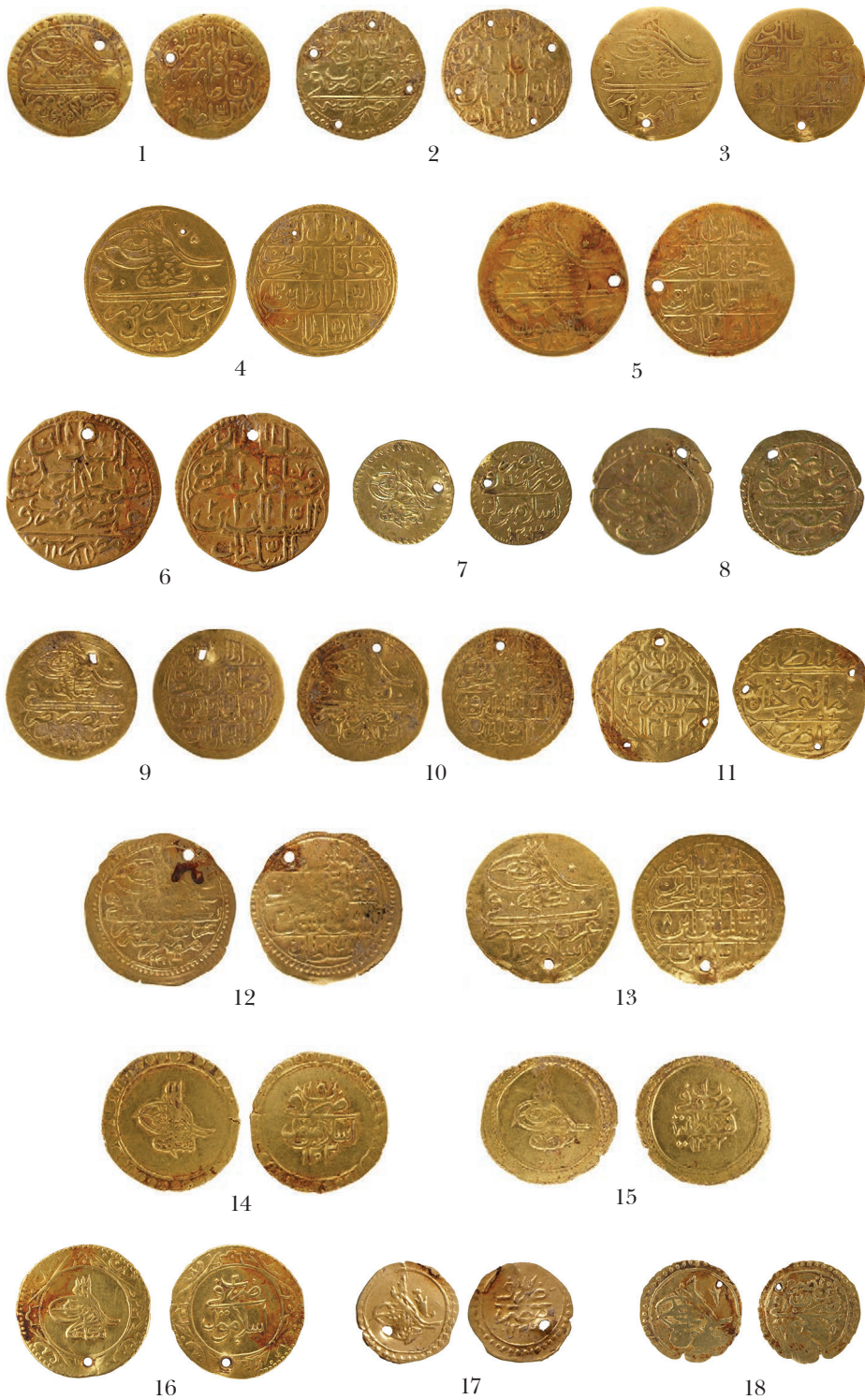
The first group is represented by coins of the Belgian Confederation (Netherlands and Utrecht), the Venetian Republic (Alvise Mocenigo, Paolo Renier, Ludovico Manin) and Austria (Maria Theresa and Franz II).

The Ottoman coins date from the time of Mustafa III (1757-1774), Abdul Hamid I (1774-1789), Selim III (1789-1807), Mustafa IV (1807-1808) and Mahmud II (1808-1839). The latest coins come from the 17th year of the last of all mentioned sultan's reign – struck in 1823. They are respectively the terminus post quem for the deposition of the hoard (Diagram 2).

The coins from the hoard were collected in the course of 1757-1823, and the chronological analysis shows that this happened almost without interruption as the coins found in it were minted throughout this period (Diagram 3). The more active accumulation apparently began in the late 18th and the early 19th c., with the peak in the 1820s, when the assemblage of the treasure and its hiding was probably over. It is from this time that the largest amount of whole coins comes, apparently still involved in money circulation. Without rejecting the hypothesis of the concealment

of this hoard in 1835 during the Velcho's Conspiracy (Velchova Zavera), already launched by some earlier researchers, the periodic and continuous accumulation of the deposit rather suggests that its concealment took place soon after 1823.

Табло LXXII

Табло LXXIV

34

35

36

37

38

39

40

41

42

43

44

45

46

47

48

49

50

51

52

53

54

55

56

57

58

59

60

61

Табло LXXVI

1. Map of the Balkans